

Metodekort. Ved hjælp af såkaldte metodekort med en teksts side og en billedside kan man konkretisere og visualisere de forskellige led i en kompleks innovationsproces. Studerende fra Designskolen Kolding og ghanesiske designstuderende brugte i efteråret 2011 kortene i et projekt i Ghana med temaet 'Affald og miljø'. Foto: Morten Cramer Buch

Kort til god designproces

Design er et effektivt redskab til at håndtere komplekse innovationsprocesser, mener Silje Kamille Friis, lektor ved Designskolen Kolding. Hun forsker i ydre og indre innovationsprocesser i individer og teams og har blandt andet udviklet et sæt metodekort sammen med lektor Anne Katrine Gelting. Metodekortene visualiserer processen og letter samarbejde.

Af Trine Vu

Designere, der har været med til at skyde et større projekt i gang, kender det sikkert: Allerede inden man rigtigt er gået i gang, ved en af deltagerne præcis, hvordan løsningen skal se ud. Han vil ikke lytte til nye ideer, men står allerede med det ene ben ude af workshoppens klar til at implementere en løsning. Eller når man i den anden ende af processen bare har brug for at blive færdig til deadline, er der én, som bliver ved med at få nye ideer og igen åbner og forsinker projektet.

Så er banen kridtet op til konflikt. Men sådan behøver det ikke at være.

Respekt for forskelligheden

Silje Kamille Friis, lektor ved Designskolen Kolding, forsker i, hvordan man håndterer komplekse innovationsprocesser og for eksempel undgår, at situationer som disse udvikler sig og spænder ben for et projekt.

”Designprocesser er modsætningsfyldte. Man skal både kunne åbne projekter ved at idégenerere og tænke abstrakt og lukke dem ved at evaluere og udvælge de mest lovende løsninger. De fleste foretrækker enten det ene eller det andet. Nogle er rigtig gode til at tænke nyt, men har svært ved at tage beslutninger, der skærer muligheder fra. De holder projekter åbne meget længe og får ikke gjort dem færdige. Andre er fantastisk gode til at gå ud og sælge idéerne, men har ikke tålmodighed til at gennemtænke konceptet og sikre overensstemmelse hele vejen rundt. Diversitet kan virkelig skabe konflikter i en proces. Hvis vi derimod ved, hvor-

Kodeks. Det første af de 62 metodekort er 'Kodeks' – en metode, hvor et team først aftaler regler for samarbejdet. Dette kort var værdifuldt for de danske og ghanesiske designstuderende og hjalp dem til vellykket samarbejde på trods af kulturforskelle.

Foto: Jon Gelting

dan vi bringer den i spil, har den potentiale til at skabe enestående resultater,” siger Silje Kamille Friis.

Hun forklarer en enkel metode kaldet 'Who's around the table' giver indsigt i hinandens forskelligheder og forståelse for, hvordan hver i sær kan bidrage til arbejdet, ved at man i starten af en proces præsenterer sig for hinanden både fagligt og personligt. ”Den tid, man bruger på at lære hinanden at kende, får man ti-fold tilbage senere i processen, fordi man opnår en større tryk- og forståelse i arbejdsgruppen,” fortæller Silje Kamille Friis.

Innovation i ukendt territorium

Hun interesserer sig både for det, hun kalder den ydre og den indre innovationsrejse. Den ydre rejse handler om samarbejdet med andre. Den indre rejse handler om transformationen i én selv og de indre tilstande, man bevæger sig i mellem undervejs i en proces. Hendes mål er at finde metoder, der kan hjælpe for eksempel designere med at håndtere komplekse og kreative processer på det indre plan.

”Når man går i gang med et innovationsprojekt, bevæger man sig ud i ukendt territorium. I perioder ved man måske ikke engang, hvad det er for et problem, man arbejder med, og for mange mennesker er det ret stressende. Øget selvindsigt og bevidsthed om, hvordan man kan håndtere denne usikkerhed, kan hjælpe mennesker med at få processerne til at lykkes,” siger hun.

At designe sin proces

Silje Kamille Friis er vejleder for kandidatstuderende på Designskolen Kolding og et eksempel herfra illustrerer, hvordan man ved at designe sin egen arbejdsproces kan håndtere et problem på det indre plan:

En studerende tænkte i meget lang tid i starten af nye projekter – fuld af optimisme og gode ideer. Når de andre begyndte at forme fysiske ting, tænkte hun, at det var spild af tid, for tingene lignede jo ikke rigtig noget. Efter et stykke tid begyndte de andres produkter imidlertid at se ret fantastiske ud, men hun havde stadig kun tanker på papir og blev i tvivl om, hvorvidt de ville holde i virkeligheden. På et tidspunkt i processen gik hun i panik, fordi hun var under tidspres, og hun endte altid med at blive skuffet over sit resultat, selv om hun fra begyndelsen havde haft mange rigtigt gode ideer.

”Sammen designede vi en proces for hendes næste projekt, hvor vi blandt andet tidligt i forløbet indlagde en uges frirum til at lege med materialerne. Hun blev også opmærksom på sin indre kritiske røst og blev derfor i stand til at sætte den lidt til side og gøre sine eksperimenter færdige. Hun fik adgang til nødvendige, fysisk eksperimenterende fremgangsmåder, som hidtil havde

været lukket land for hende. På den måde fletter metoderne sig ind i det personlige designarbejde, så man bedre kan håndtere sin egen vej gennem designprocessen,” fortæller Silje Kamille Friis.

Metodekort visualiserer processen

Som en udløber af sit erhvervs-ph.d.-projekt hos designbureauet e-Types har Silje Kamille Friis sammen med sin kollega, lektor Anne Katrine Gelting, udviklet 62 metodekort, som visuelt understøtter komplekse innovationsprocesser. Kortene er opdelt i kategorier spændende fra *Collaborate* til *Create*. Tilsammen dækker de hele designprocessen fra første problemformulering til færdig løsning.

”Metodekortene er et eksempel på, hvordan design kan være med til at levere en mere visuel og taktil procesform. Ved hjælp af fysiske, visuelle redskaber understøtter kortene de komplekse processer,” siger Silje Kamille Friis.

Den grundlæggende idé med metodekortene er at adskille proces fra indhold.

”Når vi kaster os ud i kreativt arbejde, er vi ofte så begejstrede for at skulle designe, at vi kun tænker i indhold. Men med f.eks. metodekortet 'Road Map' laver vi en fælles visualisering af processen, som hjælper os til at skabe en fælles forståelse ved længere procesarbejder. Vi taler om, hvordan vi har tænkt os at gå frem, hvad vi har brug for at vide noget om, og hvilke metoder vi kan bruge. Vi får samtidigt alle kompetencer i spil med det samme,” siger Silje Kamille Friis og fortæller, at en anden simpel metode er 'Datawall' - en visuel datavæg, hvor man hænger processens fakta og mellemregninger op på væggen, så de involverede hele tiden kan følge med og se, hvor langt man er nået.

”Ved at visualisere den komplekse proces gør man den lettere at håndtere,” siger Silje Kamille Friis og giver et eksempel på, hvad det vil sige at skille proces og indhold ad:

”Hvis vi er i gang med at designe en ting, og du siger, at den skal være rød, og jeg siger, at den skal være blå, så handler det om indhold. I stedet for bare at fortsætte den diskussion, kan vi træde et skridt tilbage og sige: Hvordan finder vi ud af, om den her skal være rød eller blå.”

Et fælles sprog

I komplekse innovationsprocesser arbejder designere ofte sammen med folk med andre faglige baggrunde. Her fungerer designforskernes metodekort som et fælles sprog for deltagerne. Det blev tydeligt, da en gruppe studerende fra Designskolen Kolding for nylig var i Ghana, hvor de skulle kortlægge landets affaldsproblem.

De ghanesiske studerende havde ikke tidligere arbejdet med først at afklare et problem, f.eks. ved hjælp af antropologiske me-

Affald i Ghana. Designstuderende fra Danmark og Ghana samarbejdede om spørgsmål som 'hvordan kan vi udnytte affald som en værdifuld ressource?' og 'hvordan kan vi ændre mentaliteten vedrørende affald og genbrug?'. Metodekortene bidrog til at skabe en fælles forståelse af problematikken og tilgangen til arbejdet.

Foto: Designskolen Kolding

toder. Det gjorde kommunikationen om den proces, man var i gang med, vanskelig. Men ved hjælp af metodekortene kunne de studerende visualisere processen, og kortene blev et fælles sprog, som både danskere og ghanesere kunne forholde sig til.

Flow frem for frustrationer

Et af de metodekort, som fik samarbejdet med ghaneserne til at fungere trods forskelligheder, var 'Kodeks'. Her fortæller gruppe-medlemmerne hinanden, hvad der er vigtigt for dem i samarbejdet, og man bliver enige om et sæt regler.

"I Ghana blev metoden vigtig, fordi ghaneserne har et andet forhold til tid og også var nødt til at deltage i anden undervisning og eksaminer undervejs. I øvelsen aftalte en gruppe for eksempel, at de, der var til stede på de aftalte tidspunkter, havde mandat til at tage beslutninger og køre videre med projektet. Det gav et enormt fint flow i stedet for frustrationer," siger Silje Kamille Friis og forklarer:

"Metodekortene bringer de her ting op til bevidstheden. Tingene er der under alle omstændigheder og spiller en rolle, uanset om man taler om dem eller ej. Ved at gøre det til noget fælles, som man kan arbejde med, sikrer man at forskellene ikke ødelægger processen."

Kreative kompetencer

Metodekortene er kun første skridt på vejen. Det næste, som Silje Kamille Friis vil kigge på i sin forskning, er den indre motor for kreative processer og sammenhængen mellem de indre tilstande og ydre adfærd, aktivitet og værktøjer.

"Design- og innovationsprocesser er i deres natur komplekse, og arbejdet kræver adgang til mange forskellige sider i os selv. Det kreative arbejde kræver ofte, at vi udvider vores kompetencer undervejs. Ved at stille sig ved siden af sin proces og reflektere over styrker, svagheder og udfordringer bliver det muligt at udvikle og forbedre sine kreative kompetencer og sin evne til at arbejde sammen med andre. Mange vejledere hjælper allerede de studerende med dette ud fra deres egen erfaring og viden, men

det er et nyt forskningsfelt, som vi har til gode at afdække, dokumentere og få en fælles bevidsthed om," siger Silje Kamille Friis.

Hun håber at kunne bidrage med nye undervisningsmetoder, så det bliver muligt mere bevidst at træne basale design- og innovationsfærdigheder. Det vil også kunne hjælpe til at lede og styrke teamsamarbejde på tværs af forskelligheder, mener hun. »»»

Om metodekortene

Lektorerne Silje Kamille Friis og Anne Katrine Gelting fra Designskolen Kolding har udviklet de 62 metodekort. Kortene har en billedside og en tekstside. Ideen er, at når man har læst et kort og brugt det, kan man huske billedsiden og behøver derfor ikke at læse kortet hver gang, man skal bruge det. Når man opbygger processer, lægger man kortene ved siden af hinanden med billedsiden opad og visualiserer og konkretiserer på den måde de komplekse innovationsprocesser.

Kortene er inddelt i følgende hovedgrupper: Collaborate, collect, comprehend, conceptualise and create. Tilsammen dækker de hele innovationsprocessen fra første problemformulering til færdigt resultat.

Illustrationerne på kortenes forside er lavet af Maj Bjerre.

Metodekortene kan købes i receptionen på Designskolen Kolding eller ved henvendelse til receptionist Katrine V. Kristensen: kvk@dskd.dk. Prisen er 500 kr.

Læs mere om metodekortene her (PDF): <http://www.dcdr.dk/dk/Materiale/Dokumenter/DSKD+Method+Cards+%28PDF%29>.

Se Silje Kamille Friis' forskerprofil her: <http://www.dcdr.dk/dk/Menu/Forskning/Forskere/Designskolen+Kolding/Silje+Kamille+Friis>.

Se Anne Katrine Geltings forskerprofil her: <http://www.dcdr.dk/dk/Menu/Forskning/Forskere/Designskolen+Kolding/Anne+Katrine+G%c3%b8tzc+Geltung>.

Designskolen Kolding i Ghana

62 studerende fra Designskolen Kolding var i Ghana i november 2011 og brugte her metodekortene i arbejdet med at bruge affald som en ressource. Se nogle af resultaterne i form af bæredygtige bud på, hvordan design kan forvandle og forædle Ghanas store mængder affald: <http://www.designskolenkolding.dk/index.php?id=3887>.

Nøgleord: Metodekort, designproces, designmetode, kompetencer, kreativitet, designuddannelse

DANISH CENTRE FOR DESIGN RESEARCH

Center for Designforskning er Kulturministeriets paraplyorganisation for designforskningen ved Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding, Kunstakademiets Arkitektskole og Kunstakademiets Designskole. Center for Designforskning bidrager til at opbygge og styrke dansk designforskning, til at formidle viden og til netværksdannelse nationalt og internationalt mellem forskningsinstitutioner, virksomheder og offentligheden.

ISSN: 2245-1072

MIND DESIGN

Danish Centre for Design Research - Center for Designforskning udgiver hver måned netmagasinet Mind Design på dansk og engelsk. Netmagasinet bringer artikler om udviklingen inden for designforskningen og formidler forskningens resultater til såvel forskere som praktikere og andre interesserede. Magasinet er gratis. Gengivelse tilladt med angivelse af kilde. Se mere på www.dcdr.dk/dk/minddesign

Danish Centre for Design Research
Philip de Langes Allé 10
1435 København K

+45 32 68 63 68
dcdr@dcdr.dk
www.dcdr.dk